

Motyw próby

„Antygona” – musi dokonać wyboru między prawem boskim a ludzkim

mit o Heraklesie – chcąc odkupić swoje winy (zabił żonę i dzieci), musi wykonać 12 prac

„Makbet” – bohater zostaje poddany próbie, musi wybrać drogę do zdobycia władzy, niestety podejmuje złą decyzję i wkracza na ścieżkę zbrodni

„Konrad Wallenrod” – został poddany próbie wierności ideałom (musi dokonać wyboru między szczęściem własnym a dobrem ojczyzny)

„Kordian” – został poddany próbie odwagi (samotnie decyduje się zabić cara, ale ostatecznie tego nie dokonuje)

„Potop” – Kmicic został poddany próbie wartości człowieka (musi określić się, po czyjej stronie stoi: Radziwiłła czy ojczyzny)

„Gloria victis”- Jagmin i Maryś Tarłowski muszą zrezygnować ze szczęścia własnego i oddają życie za ojczyznę

„Wesele” – próba walki o sprawę narodową, która bez zjednoczenia narodowego nie ma szans na powodzenie

„Chłopi” – Hanka zostaje poddana próbie hartu ducha, musi sama zadbać o rodzinę

„Inny świat” – więźniowie osadzeni w sowieckich łagrach zostają poddani próbie człowieczeństwa

„Dżuma” – bohaterowie muszą podjąć decyzję, czy zostać i walczyć z epidemią, czy opuścić Oran (dżuma to zło).